

Светски дан сећања на преминуле од AIDS-а

15. мај 2016. године

Сећање на преминуле од AIDS-а (сиде) је једна од најстаријих и највећих мобилизационих кампања која има за циљ подизање свести у вези са HIV-ом и AIDS-ом на глобалном нивоу.

Овогодишња, **33. кампања** посвећена сећању на преминуле од AIDS-а обележава се 15. маја у више од стотину земаља пригодним манифестацијама које имају за циљ промовисање глобалне солидарности и заједничких акција у области HIV инфекције и AIDS-а, под слоганом „**Engage, Educate, Empower**”- „**Укључи, Научи, Оснажи!**“.

Данас, када у свету више од 37 милиона особа живи са HIV-ом и док су милиони људских живота изгубљени, кампања треба да покрене што више људи, заједница, влада и донатора да се укључе у циљу окончања ове епидемије, да се едукују садашње и будуће генерације о HIV инфекцији, лечењу, превенцији и пружању подршке, као и да се оснаже особе које живе с HIV-ом да се боре за своја права да живе без стигме и дискриминације. Стигма и дискриминација су главна препрека у спровођењу превентивних активности, а једна од последица је мали број особа које се одлучују на тестирање на HIV.

У нашој земљи се овај меморијал (*International AIDS Candlelight Memorial*) обележава **13. пут** под слоганом „**УКЉУЧИ, НАУЧИ, ОСНАЖИ**“ у 25 градова/општина организовањем пригодних активности које су усмерене ка промоцији здравих стилова живота и информисању о доступним услугама на локалу, препознавању и смањењу ризичног понашања, промоцији значаја правовременог тестирања на HIV праћеног саветовањем код особа које су имале неки ризик у ближој или даљој прошлости, као и стварању неосуђујућег окружења за особе инфициране HIV-ом, односно поштовању људских права особа инфицираних HIV-ом на рад, образовање и лечење.

У оквиру овогодишњег обележавања Сећања на преминуле од AIDS-а широм Србије планиране су уличне манифестације са традиционалним паљењем свећа на црвеној траци у знак помена на преминуле од AIDS-а, промоција и пружање услуге саветовања и тестирања на HIV, едукативне радионице, трибине, конференције за новинаре, концерти, журке, подела информативно-едукативног материјала, традиционални молебани који ће одржати у Београду у просторијама Човекољубља, Добротворне фондације Српске православне цркве, као и бројне друге активности.

У ЗЗЈЗ Пирот од **13. до 20. маја од 7 до 14 сати** спроводиће се тестирање на ХИВ у **Саветовалишту за добровољно, поверљиво и анонимно саветовање и тестирање (ДПСТ)** у Центру за контролу и превенцију болести у соби бр.206. Тестирање на HIV инфекцију, Хепатит Б и Хепатит Ц инфекцију спроводи се под шифром и бесплатно је.

Групације које наводе изложеност ризичном понашању а које би требало да се јаве у Центар за ДПСТ су:

-интравенски и интраназални корисници дрога;

-особе које су имале ризичне хетеросексуалне односе (без кондома, честу промена партнера и односе са непознатим особама, као и сексуалне односе под утицајем алкохола или дроге);

-МСМ (мушкарци који имају сексуалне односе са мушкарцима);

-сексуалне раднице/радници;

-особе са полно преносивим инфекцијама;

-осуђивана лица (затвореници);

-здравствени радници изложени ризику, контакту са крвљу у случају акцидента.

Контакт телефон у Саветовалишту:

др Радмила Зец 010/343-994 лок.122 (ординација бр. 206)

и 010/343-994 локали 109 и 119

Актуелна епидемиолошка ситуација HIV инфекције у Републици Србији

- **Према подацима Института за јавно здравље Србије од 1984. до краја 2015. године у Републици Србији регистровано је 3312 особа инфицираних HIV-ом, од којих је 1788 особа оболело од AIDS-а (54% свих дијагностикованих ХИВ+ особа), док су 1192 особе инфициране HIV-ом умрле (1086 особа је умрло од AIDS-а тј. трећина свих особа којима је дијагностикована HIV инфекција).**
- **од 1984. до 2016. у пиротском округу регистровано је 14 особа инфицираних ХИВ-ом од којих је 10 оболело а 8 умрло.**
- **Почетком 2016. године у Србији је 2120 особа живело са HIV-ом. Процењује се да још 1100 особа не зна да је инфицирано HIV-ом (свака трећа особа инфицирана HIV-ом не зна свој HIV статус).**
- **Број особа које живе са HIV-ом расте, с једне стране због значајно редукованог умирања услед примене високо делотворне комбиноване антиретровирусне терапије, а с друге стране због пораста броја новодијагностикованих особа инфицираних HIV-ом, што је делом резултат већег броја особа са ризичним понашањем тестираних на HIV.**
- **Према начину трансмисије скоро 3/4 свих новодијагностикованих HIV позитивних особа у 2015. години су мушкарци који су као ризик пријавили незаштићен сексуални контакт са другим мушкарцима.**
- **Од 1992. године региструје се тренд опадања учешћа оболелих од AIDS-а међу инјектирајућим корисницима дроге, а са друге стране уочава се јасан тренд пораста оболелих међу хетеросексуалцима и хомо/бисексуалцима са ризичним понашањем**

- Труднице инфициране HIV-ом имају могућност да правовременим укључивањем у свеобухватан програм превенције преноса HIV-а са мајке на дете роде здраво дете.
- Од 1997. године високо активна антиретровирусна терапија (HAART) је доступна и бесплатна у Републици Србији, тј. сви трошкови лечења иду на терет Републичког фонда за здравствено осигурање за све здравствене осигуранике којима је лечење индиковано.
- Од 1998. године, односно од увођења високо активне комбиноване антиретровирусне терапије у лечење HIV инфекције, у Републици Србији се региструје јасан тренд смањења оболевања и умирања од AIDS-а

Процењује се да тренутно у нашој земљи око 1100 особа не зна да је инфицирано HIV-ом. Знајући да HIV инфекција може дуго протичати без икаквих знакова и симптома једини начин да се открије јесте да се особа која је имала неки ризик тестира на HIV.

Данас је HIV инфекција хронично стање са којим се може квалитетно и дуго живети, уколико се лечење започне на време, пожељно у раним стадијумима HIV инфекције, и уколико се спроводи континуирано у складу са упутствима добијеним од лекара у циљу успешне контроле репликације HIV-а и опоравка нарушеног имунолошког система инфициране особе.

У превенцији HIV-а пажњу треба усмерити на промену понашања, јер се мали број људи који су имали неко ризично понашање саветује и тестира на HIV, а и кондом се не користи при сваком сексуалном односу са мањим или већим ризиком за HIV и друге полно преносиве инфекције.

Извор података: Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ и Министарство здравља Републике Србије